

บทคัดย่อ

โครงการการสื่อสารเพื่อการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จ.ระยองเป็นโครงการวิจัยที่มุ่งให้เกิดการใช้การสื่อสารเพื่อการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเดิมที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ให้การสนับสนุน โดยโครงการวิจัยได้นำเครื่องมือการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของสกว.ภายใต้ชื่อโครงการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลของเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดระยอง ที่ได้รับการสนับสนุนในปี พ.ศ. 2553 จนทำให้เกิดการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและพัฒนาฐานข้อมูลของเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่จังหวัดระยองครอบคลุม 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลตะพง ตำบลบ้านแลง ตำบลบางบุตร และตำบลหนองตะพาน งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยคือ 1) เพื่อคืนผลงานวิจัยและเติมข้อมูลให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม (ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชาวบ้าน) ที่นำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสิทธิภาพ และ 2) เพื่อพัฒนานักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่

ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการในการคืนผลงานวิจัยและเติมข้อมูลให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มและการพัฒนานักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่จะมีขั้นตอนในการดำเนินงานทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจงานวิจัยเดิม การทำความเข้าใจชุมชน และการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เกิดความเข้าใจทั้งในเนื้อหางานวิจัยและชุมชนที่จะนำไปสู่การวางแผนการคืนและเติมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การสื่อสารการเพื่อการใช้ประโยชน์ฐานข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอนที่เชื่อมโยงกัน โดยขั้นตอนแรกเป็นขั้นตอนการพัฒนาฐานข้อมูลหรือขั้นตอนของการคืนและเติมข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ ซึ่งในขั้นตอนนี้จะทำการคืนหรือเติมฐานข้อมูลจากงานวิจัยเดิมโดยทันทีไม่ได้จะต้องทำการคัดเลือกเนื้อหาและแปลงร่างฐานข้อมูลสู่สื่อที่เหมาะสม นั่นคือ สื่อแผนที่ จากนั้นจึงทำการคืนและเติมข้อมูลผ่านกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องและทันสมัยของข้อมูลทั้งการตรวจสอบในเบื้องต้นจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญ และการตรวจสอบจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการจัดทำฐานข้อมูลต่อไปในอนาคต และในขั้นตอนที่สองเป็นขั้นตอนการพัฒนานักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดำเนินการควบคู่กับขั้นตอนการพัฒนาฐานข้อมูล โดยในขั้นตอนนี้จะมีการค้นหานักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งสิ้น 2 กลุ่ม คือ แกนนำนักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการคัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้ และนักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะทำคัดเลือกโดยการมีส่วนร่วมของแกนนำนักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากนั้นจึงทำการพัฒนานักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการพัฒนานักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมุ่งให้เกิดการสื่อสารตามบริบทหน้าที่ของแต่ละบุคคล และการพัฒนาแกนนำนักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมุ่งให้เกิดนักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีบทบาทหน้าที่เฉพาะในการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ 3) การประยุกต์ใช้สื่อเดิมและสื่อใหม่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเมื่อมีฐานข้อมูลที่มีความถูกต้องและทันสมัยและมีนักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นสื่อบุคคลเรียบร้อยแล้ว กระบวนการผลิตสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่นักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะได้ฝึกการวิเคราะห์และการผลิตสื่อเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การประยุกต์ใช้สื่อเดิมที่มีในพื้นที่กับสื่อใหม่ที่จะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 4) การส่งต่อฐานข้อมูลสู่ผู้ดูแลในพื้นที่ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการสื่อสารเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไปในอนาคต